

CAMP DE CONCENTRACIÓ

Altres cops la matinada freda, la blanca pols de la gebra-da damunt les mantes, i els membres balbs.

Amb troncs arreplegats d'aquí d'allà i herbotes seques encenem foc i preparem una mica de llet, dels pots que hem pogut carretejar. Després apareixen uns soldats francesos a cavall, se'ns empeny i se'ns obliga a caminar. Aquesta vegada serà per poc temps. A uns dos quilòmetres de la nostra parada nocturna —per primera vegada els tres famosos quilòmetres no resulten mentiders—, trobem uns arenys vastíssims. Tot a l'entorn, aiguamolls. A bona distància les unes de les altres, veiem unes cabanes de palla i joncs, molt inclinades cap al sud, cap al mar, perquè aquí el mestral és amo i senyor i imposa el seu rumb a tot allò que és dèbil. Quan hi passem prop, veiem que les barraques són mig desfetes, amb grans esvorancs i com espellifades. Aviat sabrem que els internats de més a prop les saquegen de nit i que en treuen el miserable combustible, ja escàs.

Una platja immensa, on negregen al lluny els arribats primer que nosaltres, serà tot l'acolliment que ens espera. Fa un dia radiant, assolellat. El matí és net i en

el cel altíssim naveguen uns núvols blancs, de rotunda aparença. Ens vigilen uns soldats senegalesos, d'un negre agressiu contra aquest cel blau i blanc. Se'ls veu afilerats a la nostra esquerra perquè no ens puguem escapar cap als camps i cap a les muntanyes que es veuen enllà. En darrer terme, dominant l'alta serralada, s'alça el Canigó, que brilla al sol com un munt de plata abocat des del cel. La seva puresa, feta de neu i d'alçària, serà, en els dies a venir, un refugi per a la mirada. A mà dreta, només l'areny, i més enllà encara, el mar insalvable.

Tot d'una ens trobem davant una filferrada que clou la platja. Entrem per una ampla portalada prop de la qual, amb la baioneta al cim del fusell, uns soldats negres fan guàrdia. Caminem per aquesta cleda atònits. No volem creure el que els nostres ulls veuen. Sentim una mena de pànic davant la necessitat d'afrontar la realitat. Ens mirem aquestes dunes, aquestes ondulacions de desert amb un fons de mar infranquejable, i, incrèduls, esperem en va un canvi de decoració.

En el lloc que semblen assignar-nos, hi ha una mena de joncs i herba esclarissada. Res més. Ni un arbre, ni una canya, ni una barraca, ni el més petit refugi contra el vent i el fred. Res de res. Sorra i solitud. Anem d'aquí d'allà, en cerca d'un lloc on reposar. És inútil. Cal resignar-nos a obrir les mans, deixar anar els fardots i ajeure'ns com si fóssim bèsties. Ens acostem al mar, vora la filferrada, i ens deixem caure damunt els nostres sacs.

A l'altra banda de la filferrada, darrere un petit parapet d'arena, un negre té emplaçat un fusell metralla-

dor. El senegalès s'està ajagut darrere la seva màquina i ens vigila amb una mirada agressiva i atenta. El canó de l'arma és paral·lel a la filferrada. Si algú prova d'escapar ja sap què l'espera.

Tot aquest aparat bèl·lic és grotesc. Som un pobre ramat esgotat que només espera reposar-se. Tots aquests africans d'aires marcial sobren. Una mica d'aigua per a refrescar-nos els peus encetats per la caminada esgotadora, una mica d'aliment que ens reanimi, si no és demanar massa, unes posts que ens protegeixin de l'arena que el vent ens clava a la cara. Tota la resta és una inútil bravata militar.

A migdia vénen uns soldats francesos que s'emporten els cavalls, rucs i mules que han entrat amb nosaltres. Fins en aquest moment no hem entès veritablement que ens espera aquí una estada llarga. La vista dels pobres animals que ensumaven la terra —dir que pasturaven seria irreal—, prop nostre, ens feia sentir encara una mica nòmades. Un es podia fer la il·lusió que, un cop reposats els homes i les bèsties, continuaríem endavant, sempre endavant, a la recerca inacabable dels tres mítics quilòmetres... Ara, sense els animals, la darrera aparença de campament gitano ha desaparegut. La nostra peregrinació a través de carreteres i de camps és acabada. Mentre els fèiem, ens irritaven aquells sempiterns tres quilòmetres. Ara voldríem tenir-los encara davant nostre, llunyans, inabastables, sempre una mica més enllà de la nostra fatiga. Ara tot queda clar. No som altra cosa que uns presoners i caldrà que ens acostumem a la idea. Una cleda de filferros espinosos és, no sols la nostra arribada, sinó una presó definitiva. Els

arbres del camí se'ns han tornat esmolats talls de baioneta al cim dels fusells. Aquest serà per molt de temps el nostre paisatge: arbres d'acer i flors metàl·liques: comença el nostre lúcid somni sobrerealista.